

การใช้กิจกรรมโครงการภูมิปัญญาล้านนา ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Using Project Work Titled Lanna wisdom in Sustainable
Development Subject for Undergraduate Students of Rajamagala

University of Technology, Lanna

ยุรธร จีนา^{1*} และ วิภาดา ญาณสาร²

^{1,2}อาจารย์ แผนกวิชาสังคมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ 50300

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการ และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนถึงความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบโครงการเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แผนการสอนเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) แบบทดสอบก่อน-หลังการใช้กิจกรรมโครงการ (3) แบบประเมินความสามารถในการนำเสนอโครงการ ตามสภาพจริง (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบโครงการ ดำเนินการวิจัยโดยมอบหมายให้จัดทำโครงการ ทดสอบก่อน-หลัง พร้อมประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ภูมิปัญญาล้านนา เป็นการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ของภูมิปัญญาล้านนา กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน 2. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หน่วยที่ 4 เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายหลังจากการใช้กิจกรรมโครงการภูมิปัญญาล้านนา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .01 และมีความสามารถในการนำเสนอโครงการ ในระดับ มาก 3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนกิจกรรมโครงการในภาพรวม ระดับ มากที่สุด ข้อเสนอแนะการวิจัย มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ในรายวิชาที่มีความเหมาะสม

Abstract

This research was to used Lanna wisdom project-based learning activities in sufficiency economy of sustainable development courses for undergraduate students Rajamangala University of Technology Lanna Chiang Mai. The objectives of this research were to development of Lanna wisdom project-based learning activities, to study students' learning achievement about local wisdom and to study students' satisfaction towards Lanna wisdom project-based learning activities. The instruments were included lesson plans on local wisdom, pretest and posttest using Lanna wisdom project-based learning activities tests, assessment of students' ability to present Lanna wisdom project-based learning activities according to actual conditions and students' satisfaction towards Lanna wisdom project-based learning activities questionnaires. Research was assigned to students learning activity by Lanna wisdom project-based , pretest and posttest using Lanna wisdom project-based learning activities tests ,evaluated students' learning achievement and students' satisfaction towards Lanna wisdom project-based learning activities. The research findings were as follows; 1. Lanna wisdom project-based learning activities was associated knowledge of

Lanna wisdom with sufficiency economy for application in daily life 2. Students' learning achievement about local wisdom in lesson 4 after using Lanna wisdom project-based learning activities are increase at statistically significant level of 0.01 and capable of Lanna wisdom project-based learning activities presentation at a higher level. 3. Student overall's satisfaction towards Lanna wisdom project-based learning activities at the highest level. The recommendation of research that universities should support of appropriate teaching curriculum by project-based learning activities.

คำสำคัญ : กิจกรรมโครงงาน ภูมิปัญญาล้านนา วิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Keywords : Project Work, Lanna wisdom, Sufficiency Economy for Sustainable Development Subject

*ผู้นิพนธ์ประสานงานไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ yurathorn_27@hotmail.com โทร. 08 5034 3620

1. บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจสังคมไทยตั้งแต่ปี 2540 เกิดวิกฤตการณ์ค่าเงินบาท ประเทศไทยซึ่งขณะนั้นมุ่งมั่นที่จะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในทวีปเอเชีย ต้องหันกลับมาทบทวนบทบาทของตนเองและเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 และ 2541 (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2544) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานกระแสพระราชดำริสแก่ปวงชนชาวไทยและรับสั่งตอนหนึ่งเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางเพื่อให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าสามารถไปเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตในยามที่ประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ เป็นแนวทางที่บุคคลทุกอาชีพและทุกระดับชั้นสามารถปฏิบัติได้ มากบ้างน้อยบ้างตามแต่พื้นฐานทางเศรษฐกิจของแต่ละคนในปัจจุบัน แต่ถ้าพยายามปฏิบัติได้อย่างน้อย 1 ใน 4 ก็น่าพอใจได้ในระดับหนึ่ง สำหรับประชาชนในชุมชนชนบท โดยเฉพาะการเกษตรตามทฤษฎีใหม่ เป็นการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพยายามพึ่งตนเอง ช่วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ให้ “พอมีพอกิน” โดยเฉพาะอาหารและที่อยู่อาศัย ส่วนที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ก็แลกเปลี่ยนหรือซื้อจากภายนอกบ้าง ควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและพอใจในสิ่งที่ได้รับมาโดยชอบธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เพื่อให้รายจ่ายไม่เกินรายรับ อันเป็นที่มาของปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่ง ถวัลย์ มาศจรัส (2550, หน้า 4) ได้กล่าวถึงความ เป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่า วิกฤตการณ์ความล้มเหลวทางเศรษฐกิจ ครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศเมื่อปี พ.ศ.2540 ทำให้ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุน IMF เพื่อฟื้นฟูสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้สังคมไทยต้องหันกลับมาทบทวน แนวทางในการพัฒนาประเทศครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ และเป็นที่ปรากฏชัดว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยนั้น สามารถพลิกฟื้นประเทศไทยให้กลับมาเย็นอยู่ในบทบาทที่ถูกต้อง สามารถปรับตัวในยุคโลกาภิวัตน์ได้จนมาถึงปัจจุบันนี้ โดยบูรณาการร่วมกับกับองค์ความรู้ชาวบ้าน หรือที่เรียกว่าภูมิปัญญาชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่คนไทยได้มีการสั่งสมความรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวม เป็นการสั่งสมความรู้ของชาวบ้านที่ สืบทอดต่อกันมาด้วยประสบการณ์ของตนเองและความรู้ที่สะสมสืบต่อกันมา ซึ่งเป็นลักษณะที่เชื่อมโยงกันทุก สาขาวิชา ดังที่ ประเวศ วะสี (2534, หน้า 40) ให้ความหมายภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า เป็นการสะสมการเรียนรู้มาเป็น ระยะเวลาชานาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดในทุกสาขาวิชา ไม่แยกเป็นวิชาแบบเรียนที่เราเรียน แต่เป็นการเชื่อมโยง กันทุกรายวิชาทั้งที่เป็นเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ การศึกษา และวัฒนธรรมจะผสมกลมกลืนเข้าด้วยกันทั้งหมด เช่นเดียวกับศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ (2539, หน้า 2) ได้สรุปเกี่ยวกับภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของ คนเรามีชื่อเรียกว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) เป็นความรู้ที่เกิด จากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์ จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้อิทธิภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการ

แก้ปัญหาและการปรับตัวในการดำเนินชีวิต เป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและตัวของผูู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ ก็จะเป็นที่รู้จักกัน เกิดการยอมรับ ถ่ายทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา เกิดจากการสั่งสมของประสบการณ์ของผู้รู้ในชุมชนและเป็นประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษที่มีความรู้และจากสถาบันต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยและมีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน ภูมิปัญญาล้านนาเป็นสิ่งที่มีความนาน มีการปฏิบัติโดยผู้คนล้านนา มีเรื่อง การพึ่งพาตนเองของชาวบ้าน การจำแนกภูมิปัญญาล้านนา สามารถจำแนกโดยอ้างอิงตามที่ สุธิวงค์ พงศ์ไพบูลย์ (2543, หน้า 33) โดยแบ่งเป็นภูมิปัญญาเพื่อการยังชีพ มีขึ้นเพื่อการมีชีวิตอยู่รอด อย่างมีความสุข สบายตามอัตภาพ เป็นภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการเสาะหาปัจจัยพื้นฐานในการยังชีพของสังคมปฐมฐานยุคที่มนุษย์เสาะหาปัจจัยด้วยวิธีเก็บเกี่ยวและการใช้แรงงาน ได้แก่ วิธีทำมาหากิน วิธีเสาะหาและจัดการเกี่ยวกับปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เป็นต้น ภูมิปัญญาเหล่านี้ค่อย ๆ เพิ่มพูนงอกงามขึ้นจนดูประหนึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทำมาหากิน เริ่มแต่ภูมิปัญญาเก็บเกี่ยว เช่น ภูมิปัญญาการหาของป่าล่าสัตว์ ตีผึ้ง การทำและใช้เครื่องจับสัตว์บก สัตว์น้ำ เช่น ปลา เสือ ช้าง ภูมิปัญญาเหล่านี้ค่อยพัฒนาขึ้นเป็นอาชีพ มีรูปแบบของเครื่องมือเครื่องใช้เฉพาะตัว เฉพาะถิ่นขึ้น เช่น หน้าไม้ แร้ว ไช เซเลง ภูมิปัญญาด้านการทำนา การไถ คราด หว่าน ดำ ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย เช่น การสร้างบ้านเรือนแบบเรือนกาแล ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมโภชนาการ เช่น ภูมิปัญญาการถนอมอาหาร ถั่วเน่า น้ำปู เนื้อตากแห้ง จิ้นส้ม เป็นต้น ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ ภูมิปัญญาที่นำสิ่งต่าง ๆ มาปักปิดร่างกาย ให้อบอุ่น เช่น ภูมิปัญญาการทอผ้าไหม ผ้าขึ้นตีนจก ผ้าม่อฮ่อม ตลอดถึง ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการรักษาโรค ได้แก่ การนำสมุนไพร สัตว์ แร่บางชนิดมาเป็นตัวยา การทำยาเมื่อง ด้วยเปลือกไม้ รากไม้ต่างๆ เป็นยาบำรุงธาตุ ยาอายุวัฒนะ เป็นต้น ซึ่งภูมิปัญญาล้านนาเหล่านี้กำลังจะสูญหายไปจากวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ เราในฐานะลูกหลานจึงควรร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาล้านนาเหล่านี้ให้คงอยู่สืบไป

การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน ให้สามารถเกิดองค์ความรู้ในการเรียนรู้จากสภาพจริง การเรียนการสอนในรูปแบบโครงงานจัดได้ว่าเป็นอีกหนึ่งรูปแบบที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นหาปัญหา เพื่อพัฒนาเกิดคำตอบ และนำเสนอผลของการศึกษาค้นคว้านั้น ซึ่งกรมวิชาการ (2554, หน้า 154) ได้ให้คำนิยามโครงงานว่า หมายถึง งานศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนทำร่วมกัน เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ผู้เรียนต้องการศึกษาแล้วดำเนินการศึกษาค้นคว้าภายในเวลาที่ตกลงไว้จนได้ผลออกมาตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับสมร เจนจิจะ (2546, หน้า 6) กล่าวว่า โครงงานเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียนที่อยากจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งที่สงสัยและอยากรู้คำตอบให้ลึกซึ้งชัดเจน หรือต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยใช้ทักษะกระบวนการและปัญหาหลาย ๆ ด้าน มีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนต่อเนื่อง มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียดแล้วลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อสรุปหรือผลการศึกษาหรือคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

จากที่กล่าวมา ทั้งเรื่องของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาล้านนา ตลอดถึงการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบโครงงาน ผู้วิจัยในฐานะผู้บรรยายในรายวิชา “เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sufficiency Economy for Sustainable Development) ได้พบว่า นักศึกษายังไม่มีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาล้านนาเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่อยู่ในดินแดนล้านนา นอกจากนี้ยังมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ภูมิปัญญาล้านนากับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การเรียนการสอนในรูปแบบโครงงาน มีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าภูมิปัญญาของคนล้านนา ซึ่งผลการวิจัยที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และเพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของมรดกภูมิปัญญาล้านนา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอันทรงคุณค่า และร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่กับอนุชนรุ่นหลังสืบไป

1.1 วัตถุประสงค์

- 1.1.1 เพื่อพัฒนาโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนให้มีประสิทธิภาพ
- 1.1.2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการใช้โครงการงานภูมิปัญญาล้านนา รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขอบเขตการวิจัย

2.1.1 ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 65 คน

2.1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ เรื่อง ภูมิปัญญา ล้านนา
ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญา ล้านนา และระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ

2.1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ความหมายและที่มา ลักษณะ ประเภท ประโยชน์ ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ภูมิปัญญา ล้านนา

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- แผนการจัดการเรียนการสอน หน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นท้องถิ่น จำนวน 4 คาบ ๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ และกิจกรรมการนำเสนอโครงการงานภูมิปัญญา ล้านนา อีก 2 คาบ 1 สัปดาห์
- แบบทดสอบก่อนและหลังกิจกรรมโครงการ เรื่อง ภูมิปัญญา ล้านนา จำนวน 20 ข้อ
- แบบประเมินความสามารถด้านการนำเสนอโครงการ เป็นการประเมินตามสภาพจริง
- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมโครงการงานภูมิปัญญา ล้านนา

2.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.3.1 แผนการสอนวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้
 - ศึกษาหลักสูตร คำอธิบาย จุดประสงค์ รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญา ล้านนา เพื่อนำมาพัฒนาแผนการสอน

สร้างแผนการสอนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาล้านนา จำนวน 2 แผนๆ ละ 2 คาบๆ ละ 60 นาที รวม 4 คาบ (4 ชั่วโมง)

ผู้วิจัยนำแผนการสอนที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม (IOC) เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

นำแผนการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสอนจริงกับกลุ่มประชากร เพื่อศึกษาวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.2 แบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เนื้อหาวิชาเรื่อง การใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน
- สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน
- นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความถูกต้องและความสอดคล้อง (IOC) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

- นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับกลุ่มประชากร เพื่อระดับความพึงพอใจแล้วจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.3 แบบประเมินความสามารถในการนำเสนอโครงงานตามสภาพจริง ผู้วิจัยประยุกต์จากแบบประเมินการทำโครงงานของนักศึกษา ของ สมร เจนจิจะ (2546)

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 จัดเตรียมแผนการสอนวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาล้านนา จำนวน 2 แผน ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 60 นาที

2.4.2 ทดสอบความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาล้านนา จำนวน 20 ข้อ

2.4.3 ดำเนินการสอนแผนการสอนวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หน่วยที่ 4 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาล้านนา

2.4.4 มอบหมายงาน กิจกรรมในชั้นเรียน ให้ร่วมกันคิดประเด็นหัวข้อเพื่อจัดทำโครงงานเรื่องภูมิปัญญาล้านนา ในหัวข้อที่นักศึกษาสนใจ

2.4.5 ดำเนินการจัดกิจกรรม โครงงานภูมิปัญญาล้านนา เพื่อความพอเพียงและใช้แบบประเมินความสามารถในการนำเสนอโครงงานตามสภาพจริง

2.4.6 ทดสอบเรื่อง ภูมิปัญญาล้านนา หลังการใช้กิจกรรม จำนวน 20 ข้อ

2.4.7 ใช้แบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงาน

2.4.8 ได้ข้อมูลสำหรับการวิจัยทั้งหมดประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ผลประเมินความสามารถในการนำเสนอโครงงาน และ ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบโครงงาน

2.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 วิเคราะห์ข้อมูล แบบทดสอบ แบบประเมินความสามารถด้านการนำเสนอโครงงาน โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย คะแนนต่ำสุด สูงสุด และค่าร้อยละ

2.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบโครงงาน นำมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบระดับความพึงพอใจของนักศึกษา

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการวิจัย การใช้กิจกรรมโครงงานภูมิปัญญาล้านนา ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมโครงงาน

กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เป็นการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมมีความหลากหลาย นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ สถานการณ์จริง เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เกิดทักษะกระบวนการคิดวางแผน การดำเนินงาน การแบ่งหน้าที่ กระบวนการทำงานกลุ่ม รู้จักรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

นักศึกษาได้เกิดทักษะกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ นักศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ ภายในท้องถิ่น จากปราชญ์ชาวบ้าน เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งศึกษาจาก อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด แล้วนำมาวางแผนเพื่อจัดทำโครงงานให้เกิดความน่าสนใจ แปลกใหม่ ประยุกต์กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสม เกิดทักษะการนำเสนอ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ของภูมิปัญญาล้านนาเข้ากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการนำเสนอโครงงาน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาล้านนา รายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโครงงานใช้การทดสอบคะแนน t

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	X	SD	t
ก่อน	65	9.22	1.70	337.87*
หลัง	65	16.42	1.54	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้กิจกรรมโครงงาน เรื่อง ภูมิปัญญาล้านนา ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนหน่วยที่ 4 เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายหลังจากการใช้กิจกรรมโครงงานภูมิปัญญาล้านนา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .01 นักศึกษามีความสามารถในการนำเสนอโครงงานด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านสารประโยชน์ ด้านความเหมาะสมในการใช้สื่อนำเสนอ ความร่วมมือในกลุ่ม การเตรียมความพร้อมในการนำเสนอ และเมื่อพิจารณาการนำเสนอโครงงานในรายละเอียด พบว่ามีความสามารถในการนำเสนอโครงงานอยู่ในระดับดี ทุกด้าน

3.3 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมโครงงาน

ตารางที่ 2 ผลสรุปความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมโครงการนวมิปัญญาล้านนา

ความพึงพอใจด้านต่าง ๆ	ค่าเฉลี่ย X	ระดับ
ด้านรูปแบบของกิจกรรม		
1. กิจกรรมโครงการ มีรูปแบบที่น่าสนใจ น่าเรียนรู้	4.75	มากที่สุด
2. สถานที่จัดกิจกรรมโครงการ มีความเหมาะสม	4.41	มาก
3. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอโครงการ มีความเหมาะสม	4.66	มากที่สุด
4. ระยะเวลาในการมอบหมายงาน การนำเสนอโครงการ	4.40	มาก
5. รูปแบบ หัวข้อ นวมิปัญญาล้านนา มีความหลากหลาย	4.47	มาก
ด้านกระบวนการของการทำโครงการ		
6. กิจกรรมโครงการฝึกให้นักศึกษารู้จักการวางแผนงาน	4.85	มากที่สุด
7. นักศึกษาได้ฝึกการทำงานเป็นทีม รับผิดชอบงานมอบหมาย	4.70	มากที่สุด
8. นักศึกษาได้เลือกนวมิปัญญาล้านนาตามความถนัด/สนใจ	4.73	มากที่สุด
9. นักศึกษาได้เรียนรู้การฝึกวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ	4.27	มาก
10. นักศึกษาเข้าใจหลักการนำเสนอกิจกรรมโครงการ	4.17	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมโครงการ		
11. นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง	4.68	มากที่สุด
12. นักศึกษาพึงพอใจสาระความรู้จากกิจกรรมโครงการ	4.72	มากที่สุด
13. นักศึกษาเกิดความรัก ห่วงแหน ในนวมิปัญญาล้านนา	4.53	มากที่สุด
14. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อภาพรวมกิจกรรมโครงการ	4.80	มากที่สุด
15. ควรจัดกิจกรรมโครงการนวมิปัญญาล้านนา ในปีต่อไป	4.50	มากที่สุด
ด้านนวมิปัญญาล้านนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
16. องค์ความรู้ เรื่อง วิถีชีวิต นวมิปัญญาของคนล้านนา	4.69	มากที่สุด
17. องค์ความรู้ เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.01	มาก
18. นวมิปัญญาล้านนา มีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง	4.48	มาก
19. นักศึกษานำความรู้โครงการมาประยุกต์ใช้จริงในชีวิต	4.60	มากที่สุด
20. การประยุกต์ใช้นวมิปัญญาล้านนากับเศรษฐกิจพอเพียง	4.52	มากที่สุด
ผลสรุประดับความพึงพอใจในทุกด้าน	4.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการนวมิปัญญาล้านนา ด้านรูปแบบกิจกรรม ด้านกระบวนการของการทำโครงการ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมโครงการ ด้านนวมิปัญญาล้านนา กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ความพึงพอใจ ทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับ มากที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับค่าเฉลี่ย ของปัญหา และอุปสรรค ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 พึงพอใจระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 พึงพอใจระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 พึงพอใจระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 พึงพอใจระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 พึงพอใจระดับ น้อยที่สุด

3.4 พฤติกรรมการเรียนรู้แบบโครงการงาน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา

พฤติกรรมการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	พฤติกรรม
1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	4.20	ดี
2. การกระตุ้นให้เกิดความสนใจ	3.45	พอใช้
3. การเลือกหัวข้อโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา	4.58	ดีมาก
4. การวางแผนดำเนินการทำโครงการงาน	4.66	ดีมาก
5. การจัดทำโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา	4.00	ดี
6. การนำเสนอโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา	4.48	ดี
7. การทบทวน ประเมิน แก้ไขปรับปรุงโครงการงาน	4.00	ดี

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้โครงการงานภูมิปัญญาล้านนาของนักศึกษา ด้านการเลือกหัวข้อโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา และการวางแผนดำเนินการทำโครงการงาน อยู่ในระดับ ดีมาก ด้านสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา การนำเสนอโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา และการทบทวน ประเมิน แก้ไขปรับปรุงโครงการงาน อยู่ในระดับ ดี มีเพียงด้าน การกระตุ้นให้เกิดความสนใจ เท่านั้น ที่อยู่ในระดับ พอใช้

3.5 อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามแนวคิด ดังนี้

กิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการงานมีประสิทธิภาพ เป็นการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมมีความหลากหลาย นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ สถานการณ์จริง เรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดทักษะกระบวนการคิดวางแผน การดำเนินงาน การแบ่งหน้าที่ กระบวนการทำงานกลุ่ม รู้จักรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดการรู้สึกร่วมกันในการทำงานกับสมาชิกในกลุ่ม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปวรรัตน์ ศิริชาญ (2549) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการทำให้โครงการงาน การเรียนรู้จากธรรมชาติรอบตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการทำให้โครงการงาน การเรียนรู้จากธรรมชาติรอบตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1B ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวาริชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 36 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1B จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แผนการจัดการเรียนรู้การประเมินตามสภาพจริง จำนวน 4 ชุด แบบสอบถามทัศนคติของนักเรียนและผู้ปกครอง ค่าสถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ยความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทุกคนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ระดับพอใช้ขึ้นไป ทัศนคติต่อการทำโครงการงานพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากทุกรายการ

จะเห็นได้ว่าวิธีการเรียนการสอนในลักษณะรูปแบบโครงการงาน เป็นการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาให้เกิดทักษะกระบวนการทำงาน การเรียนรู้จากการทำงาน ความสามารถในการนำเสนอผลงาน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม การสืบค้นข้อมูลทั้งปราชญ์ท้องถิ่น หรือครูภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรความรู้เกิดขึ้นจากการได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงนอกเหนือจากตำรา นอกจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นแล้ว การเรียนรู้โดยโครงการงานยังส่งผลต่อความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา ความร่วมมือในการทำงาน และผู้เรียนมีทัศนคติต่อการเรียนการสอน จึงอาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้โดยโครงการงานเป็นการฝึกฝนความสามารถอย่างบูรณาการ

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์การเรียนหน่วยที่ 4 เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายหลังจากการใช้กิจกรรมโครงการงานภูมิปัญญาล้านนา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมร เจนจิจะ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการงานเพื่อพัฒนาศิลปะการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มประชากรคือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการสอนภาษาไทย ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา 067711

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดพัฒนาการทางด้านศิลปะการใช้ภาษาไทย แบบสำรวจข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษา แบบประเมินการทำโครงการของนักศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการ นักศึกษามีระดับพัฒนาการศิลปะการใช้ภาษาไทยสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ 30.40 และมีผลการประเมินสภาพจริงจากระดับคุณภาพของการทำโครงการอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 13.04 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 43.49 และอยู่ในระดับดีพอใช้ 30.43 และพอใช้ร้อยละ 13.04 วิดา อุ่นอ่อน(2546) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแหล่งวิทยาการชุมชน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแหล่งวิทยาการชุมชนหลังจากสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับธนพร หมูคำ (2546) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านล้านนาเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนทักษะภาษาไทยโดยการใช้กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้านล้านนามีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ นอกจากจะเป็นการบูรณาการทางการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ยังสามารถเพิ่มความรู้ให้แก่นักศึกษา ตลอดจนมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า นักศึกษามีความสามารถในการนำเสนอโครงการด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านสารประโยชน์ ด้านความเหมาะสมในการใช้สื่อนำเสนอ ความร่วมมือในกลุ่ม การเตรียมความพร้อมในการนำเสนอ และเมื่อพิจารณาการนำเสนอโครงการในรายละเอียด พบว่ามีความสามารถในการนำเสนอโครงการอยู่ในระดับดี ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ เพชรรัตน์ สุริยา (2543) วิจัยพัฒนาบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ พบว่า บทเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการ มีความเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง และรู้สึกถึงความมีส่วนร่วมในการทำงานระหว่างทำกิจกรรมโครงการ และยังสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการนำเสนอโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการให้แก่นักศึกษา ตลอดจนทำให้มีความสามารถในการนำเสนอโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก เห็นคุณค่าในตนเอง

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนกิจกรรมโครงการในภาพรวม ระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความชอบการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ เพราะสามารถทำงานได้อย่างบูรณาการ เกิดการทำงานเป็นทีม รู้จักการแบ่งหน้าที่ การวางแผน การวางแผนเป้าหมาย สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2554, หน้า 154) ซึ่งได้ให้คำนิยามโครงการว่า หมายถึง งานศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนทำร่วมกัน เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ผู้เรียนต้องการศึกษา แล้วดำเนินการศึกษาค้นคว้าภายในเวลาที่ตกลงไว้จนได้ผลออกมาตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การทำโครงการต้องเริ่มจากผู้เรียนเป็นผู้คิดลงมือปฏิบัติหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีครูผู้สอนคอยช่วยเหลือ กระตุ้นแนะนำ ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดจนได้ผลงานออกมาแล้วจัดทำรายงาน วิธีการดำเนินงานและเสนอผลงาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและสามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง โดยใช้ทักษะและกระบวนการที่สะท้อนถึงภาระงานในชีวิตจริง เช่นเดียวกับสมศักดิ์ ภูวิภาดารธรรม (2544, หน้า 81) ได้ให้นิยามโครงการว่า หมายถึง การสืบค้นอย่างลุ่มลึกในหัวข้อของการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล กลุ่มเล็ก ๆ หรือ กลุ่มใหญ่ทั้งชั้นเรียน ลักษณะสำคัญของโครงการ คือ การเน้นไปที่การหาคำตอบให้แก่คำถามหรือสิ่งที่อยากทราบตามหัวข้อของโครงการ การแสวงหาคำตอบนั้นอาจทำโดยครูร่วมกับนักเรียนก็ได้ ถือเป็นบริการหาหรือร่วมกันโดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก เป้าหมายของโครงการ คือ การเรียนรู้เพิ่มเติม

เกี่ยวกับหัวข้อของโครงการมากกว่าเป็นการแสวงหาคำตอบที่ถูกจากครูเพียงผู้เดียว การจัดทำโครงการมักไม่นิยมแยก รายวิชา แต่ควรจัดทำในรูปของการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรร่วมกัน และยังสอดคล้องกับสมร เจนจิจะ (2546, หน้า 6) กล่าวว่า โครงการเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียนที่อยากจะศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งที่สงสัยและอยากรู้คำตอบให้ลึกซึ้งชัดเจน หรือต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยใช้ทักษะกระบวนการและปัญหาหลาย ๆ ด้าน มีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนต่อเนื่อง มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียดแล้วลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อสรุปหรือผลการศึกษาหรือคำตอบ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

จึงจะเห็นได้ว่าสาเหตุที่นักศึกษาที่มีความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการ เพราะว่าเป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ สืบค้นข้อมูล วางแผน ด้วยตนเอง ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม เกิดทักษะการทำงาน เกิดการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ในการนำเสนอโครงการ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นองค์ความรู้ที่ซึมซับอย่างไม่รู้ตัว มีความกระตือรือร้นที่จะนำเสนอโครงการ ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

4. สรุป

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนในรูปแบบโครงการ สามารถพัฒนาทักษะ กระบวนการให้แก่นักศึกษา ตลอดจนทำให้มีความสามารถในการนำเสนอโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก เห็นคุณค่าในตนเอง สามารถเพิ่มความรู้ให้แก่ศึกษา ตลอดจนมี ประสิทธิภาพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

ดังนั้นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่เน้นบัณฑิตนักปฏิบัติ จึงควร สนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการใช้กิจกรรมโครงการ เพื่อฝึกการเรียนรู้การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น การบูรณาการ องค์ความรู้ที่มีมาใช้ในการทำโครงการ มีทักษะการนำเสนอ การทำงานที่มีขั้นตอน การวางแผนงาน และควรส่งเสริมให้ ทุกรายวิชาที่มีกิจกรรมที่เน้นการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และส่งเสริมให้นักศึกษามีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและปรัชญา พระราชทานเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมา สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ในรายวิชาที่มีความเหมาะสม เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์จริง

5. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยนี้ทุกท่าน ขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณา ตรวจสอบแบบทดสอบ แบบวัดความพึงพอใจ ขอบคุณคณาจารย์แผนกวิชาสังคมศาสตร์ที่เป็นกำลังใจจนประสบความสำเร็จ ขอใจนักศึกษา สาขาวิชาระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นอย่างดี รวมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนาในชุมชนของนักศึกษา ซึ่งมีความหลากหลาย ทรงคุณค่าแตกต่างกันไป

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มี ประสิทธิภาพ ผลิตัดบัณฑิตที่เพียงพอพร้อมด้วยคุณวุฒิ คุณธรรม เป็นบัณฑิตนักปฏิบัติที่นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่น ล้านนาและหลักปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาประเทศชาติให้ เจริญรุ่งเรืองสืบไป

6. เอกสารอ้างอิง

- ถวัลย์ มาศจรัส. 2550. Model การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง”. กรุงเทพฯ: ดวงกลมสมัย
- ธนพร หมูคำ. 2546. การใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านล้านนาเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปวรรัตน์ ศิริชาญ. 2549. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการทำโครงการการเรียนรู้คำจากธรรมชาติรอบตัว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประเวศ วะสี. 2534. “การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น” เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวโรกาส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ครบ 36 พรรษา เรื่องภูมิปัญญาไทย. วันที่ 26-28 มิถุนายน 2543 ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชรรัตน์ สุริยะ. 2543. การพัฒนาบทเรียนวิชาภาษาอังกฤษโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. 2544. สรุปคำบรรยายเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. (ระบบออนไลน์) แหล่งที่มา <http://www.chaipattana.or.th/index1.html>. (สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2554)
- วิชาการ.กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. 2539. เอกสารชุดเทคนิคการจัดการกระบวนกรเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ **โครงการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร
- วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. 2554. สรุปผลการวิจัยเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ:คุรุสภา ลาตพร้าว.
- วิยะดา อุ่นอ่อน. 2546. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับแหล่งวิทยาการชุมชน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมร เจนจินจะ. 2546. การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาศิลปะการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาระดับ **บัณฑิตศึกษา**. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. 2544. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่: The Knowledge Center